

MEIE - MATS.

W. H. Kruzweldt o.s.a.
Eesti NSV Riiklik
Kirjastuskoja

2018

No 37.

Lausa tõuseb naljailu,
 Kui see päike pilwe paisust,
 Ajab meeie ärkamaie,
 Mõtted lustil mõlkumaie.

Pahnalehe

„Kajaka“ tellimise kuulutus 1909. a.

Ilma mingifugufe ilmawaateta, kõige welifema programmiga pahnaleht

„Kajak“

ei leifa ühegi partei mõju all, sest et temal parteidest üleüldse aimugi pole, waid töötab kindlas, tont ife teab, kelle kafufid kaitswas lihis, laab ka sel algawal aastal neiffamadel fihtidel, sellefama tuntud ofawulega juhtiwa toimetuse wõimude all, kuhu weel ajutifelt, kui tarwis, uuli olemata tööjõudufid juurde loome, ilmuma ja kõiklugu wõimataid ja ennekuulmata lugufid luiskama (nagu näit. läinud aastal halenaljakas worstilugu), milleks meie toimetufel ifeäraline patenteeritud loomifeand on.

Nagu eespool nimetalime, ei leifa „Kajak“ ühegi partei teenistuses, sest et tema toimetuse liikmete politikaline tarkus aabitfajütti omaft kaugemale ei ulata; sellepärast leiawad lugejad „Kajakast“ ainult kõikfugu pahna ja fodi, udufeid ja purulollifid juhtkirju, kõmuteateid, abielu-jantifid, luiskelugufid, käärilõikeid jne. jne. jne.

„Kajak“ annab tulewal 1909. a. ilma hinnata lisalehe iga numbriga kaala, milles kõigi nende kuulfate fulekangelaste sünnitufed ilmuwad, kes alles efimeli õigekirjutufekatteid teewad ja kelledele teifed lehetoimetufed oma kõrkufes alati wiifakufetalt uft on näidanud. Peale selle saawad aasta ja poole aasta tellijad ilma mingifugufe lifamakfuta pühadeks ühe umbes paarikümne aasta eest wäljaantud „armfa ja haleda“ lifuga raamatu ligi, misfugufeid toimetaja raamatukauplufes terwed mehekõrgufed wirnad kafuta wedelemas on, sest et nad liig wiletfa paberi tõttu pakkimifepaberiks ei kõlba.

Kõige sõbralikumat toetust oma kukrule lootes aupaklikult

„Kajaka“ toimetus.

Ära kirjutanud W. Proletarlane.

Kelle pärast on Sinu elu?

(Sulejoonistus Tartu korporatsiooni üliõpilaste elust ja olust.)

Hiljuti pani „Nordlivi. Zeitung“ korporatsiooni liikmetele küsimuse ette: „kelle pärast on sinu elu?“ Aralt ning kartlikult pühkis ta highi oma laialt otsaesist ära, seadis hallid juuksed ja mokahabeme korda ning algas:

„Kelle pärast on sinu elu? . . . Mitte üksnes sinu, waid ka meie, meie kõikide Balti sakslaste oma! . . . Sinu elu on kodumaa, su Balti sakslaste maa, ja su kodumaa su enese elu . . .

„Kas weel wähe meie Balti kodumaad suured maru- ja tuulehood ei ole laastanud;

kas meie weel wähe orjarahwa-eestlaste käe all ei ole kannatanud, ja nüüd, kui meil kättetasujaid nendele tarwis läheb, langete teie kui kärblased nii odawa ja lihtsa tinakuuli all! . . . Kas see kõik ei ole kole ja häbitaw? . . . Aga teie, meie noored, teie hirwitate metsikult selle üle, pillate isaisade highi ja werega kokkukogutud warandust kui hagnaid iga nelja tuule poole laiaili, kihutate terve päew linna mööda ümber, prassite ja peate hooraclu ning saate enneaegu wanaks, ihukui ka hingelikult, ja lõpuks langete, ilma mingi suurema wõiduta ja loorberipärjata, selle äraneetud kuuli all! . . . Fuih, küll on see jõe?! . . .

„Wõi ehk arwate, et teie luu ei ole

mitte luu Germania luust, waid aga lihtsa, ilma wäärtuseta orja oma, ning sellepärast siis peate oma pead odawaks kui orja oma?! . . . Ei, teie, meie noored, teie eksite oma rahwa, oma usu ja Balti jumala ees ning häbistate neid, sest minu teadmise järele peaksite teie tüüpuslikud ja puhast werd, aga mitte segu, Balti germanlased olema . . .“

Edasi rääkida oli temal raske. Nõrgalt langes ta toolile, lõi paar korda kätega ringi, kõhatas ja waikis. Kuid see ei olnud kaua, ta ronis jälle üles ja algas, aga seekord suurte waheaegadega :

„Mis on teie siht? Wastake? . . . Teie peaksite sihikindlalt tööle hakkama, et seda kõike, mis enesetapmisesse puutub, ära lõpetada ; teie peaksite sõbralikult teineteisele kätt andma ja kahewõitlused kõrwale jätma, alles siis saate oma sihid ja püüded kätte, alles siis wõib teid kulturakandjadeks nimetada . . . Kuid teie naerate mu üle, naerate nii waljuste, et ma pean waikima ; aga ma ei suuda . . .“

„Tuletage omale meele teie noorusepõlwe, kudas ema teid üles kaswatas, waewa nägi ja kudas teie sihikindlalt koolis tööd tegite, et ennemalt wärwimütsi kätte saada. Suure waewa ja higistamise järele läks ka see teil korda, ja teie pead ehtis korporandimüts . . . Iseteadwalt kihutasite linna mööda edasi-tagasi, ehk jälle jalutasite Rütli uulitsas puhast werd Saksa Mausiga*); iseteadwalt suitsetasite Havanna sigarid ja tundsitate rõemu ühiselust . . . Teil oli kõik wõimalik ; aga missugune tagajärg . . . See odaw, see lihtne tinakuul, see äraneetud kuul . . . Küll on jõe kõike seda järele mõtelda . . . mu ihukarwad tõusewad püsti, keel jääb tummaks ja otsa tõuseb surmahigi . . .“

„Kas see siis kõik nõnda pidi ja peab olema?! . . .“

Ja tõeste, ta otsaesisele tõusiwad suured higitilgad; ta wehkis kätega, langes külmalt, kui surnu toolile ja waikis.

Korporandid aga algasiwad suure kisa ja käraga laulu: „Gaudeamus igitur, juvenes dum sumus . . .“

Põpul.

„Kunglid“ wijati „waalimise“-kasti,
Nellamehed läbi kuffuda lasti;
„Sealtpoolt“ asja küll hoolega aeti,
Siiski nad raekojast eemale jäeti.

*) Koera nimi, muidugi emane.

Möödas on, möödas on wõitluspäewad,
Bitterid ja Wiispolid ohkama jääwad :
Wastafed ikkagi wõidule saiwad,
Kilulinna walitjuses pükile jäiwad.

Sah aha ha! Küll lahinguid löite,
Wälja kõik wiimased abinõud tõite !
Asjata, asjata püüdsite tühja,
Wõideldes ikkagi waofite põhja.

Tofina wolinikka wiitsite läbi
Ja siis weel ühe — oh waadake häbi —
Korfnapühkija saatite fotta,
Panite e n e s t e m e h e k s raekotta.

Mehed ! see head ei tähenda ette —
„Kuradi tofina“ saite te' kätte.
Näete ju isegi, nummer on paha,
Matke kõik lootuste jätised maha !

Sülitage jappi, loopige tõrwa :
Asjata ! Ega te isegi arwa,
Et te' wõiks a e g a juhtida suuta,
E l u n õ u d e i d endisteks muuta.

Asjata, asjata ! Endised päewad
Enam ei tule, ja unust'uks jääwad
Teie wanad baltismusepüüded,
Teie jaksuse wõitlusühüüded.

Lopjakalt wõrsjub kodandluse idu,
Wõitjad eestlased peawad pidu :
Viikufid teewad, shampajerit joowad :
Wafikawaimustuses ohwit nad toowad

Baehuse alt'rile. N õ n d a on algus
Meeeste tööle, kel „eesmärgiks walgus“;
N õ n d a nad tahawad tulewiku tuua,
Kilulinna asju ajakohasteks luua.

Mart Mõru.

Orjaikke all ägajatele.

Te olete kaua oian'd ja ohan'd
Ja igalt poolt abi ju offinud,
Te olete paastunud, olete palun'd,
Te olete nutnud ja nälginud:
Kuid ikka ei parane teie põli,
Te' walud ja waewad ei wähenene —
Te olete orjad ja selleks ka jääte
Nii kauaks, kui pealtjat leiata ! . . .

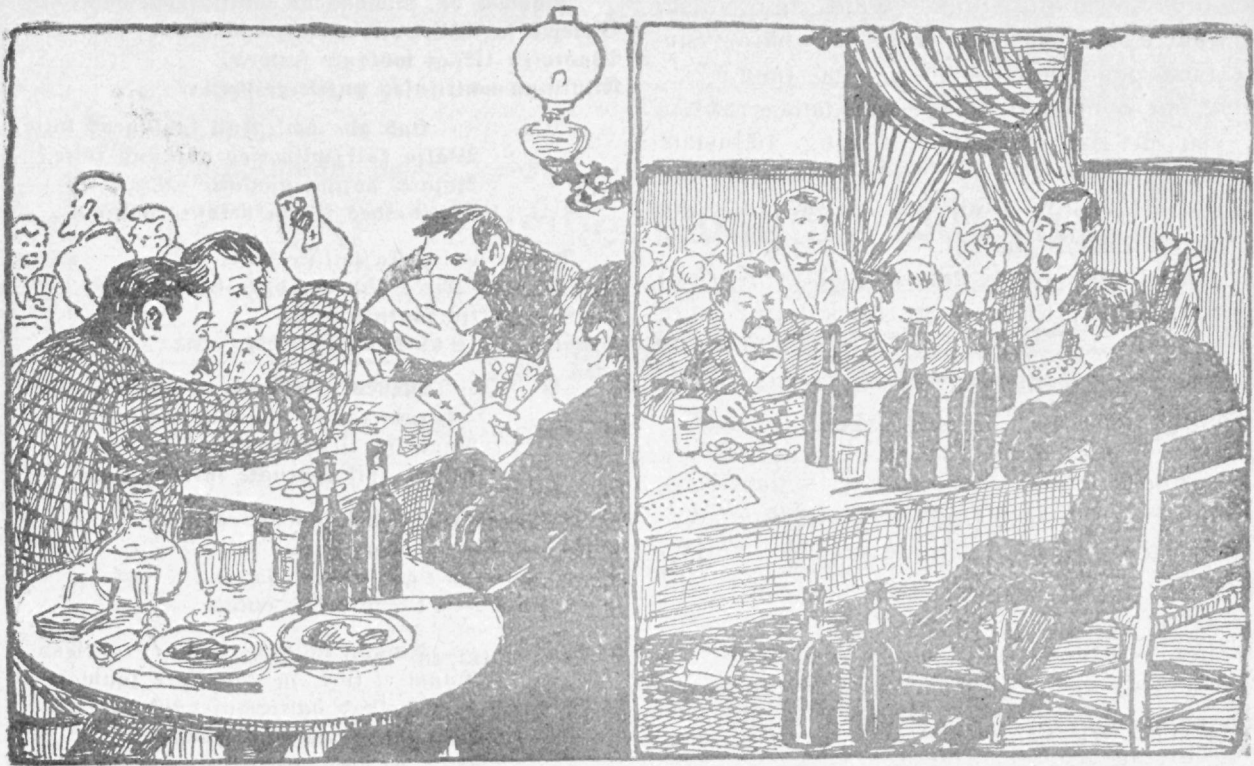
* * *

Ei teid tule kõrgeit taewalt
Keegi pealtma häbiit, waewalt,
Teiled teid ei awita —
Peate ise wõitlema !

Rahutu Element.

I. Meie seltsimajade ühiseluline kasu.

Mehed „lotiga“ lõbu loovad,
Raharullid lauale toovad,
Wahetewahel nappi wõts'wad,
Uueste mängulauale tõt'wad.

Balehigi sees pooleb üüb
Teewad mehed „ifamaa tööd“.
Klaaside kõlinal, mängu sees
Minestab mõni „loti“ mees.

Kiitlemine.

Peeter jutustab oma sõbrale Paulile, et katusemeister Meier katuselt maha kukkudes surma saanud.

„Seda arwasin ma juba ammugi,“ wastas Paul järele mõeldes, „sest juba paari nädala eest nägi ta nii kahwatu wälja.“ *Rah. El.*

**

Kahtleja.

Wõeras (kes teisest linnast ümber kolunud): „Kudas siin linnas ka terwisliste oludega lugu on?“

Arst: „Need on meie juures väga rahuloldawad.“

Wõeras: „See on: kas arstide wõi elanikkude seisukohalt waadates?“ *Rah. El.*

**

Hea „kriuka“.

Wõeras (kauplusesse sisse astudes): „Kas on teil mõni pakk Singeri masina nõelu?“

Kaupmees: „Praegu, kahjuks mitte, kuid lähemal ajal tahan neid tellida.“

Wõeras: „So, see on ju väga ilus; mina olen nimelt Singeri firma agent.“ *Rah. El.*

**

Teatris.

Direktor (talutaadile ja -eidele, kes peale etenduse lõppu veel minema ei taha hakata): „Mis teie veel ootate? Etendus on täna juba otsas.“

Taat: „Tahame veel nende surnukehasid näha, keda näitelawal ära tapeti. Millal neid matma hakatakse?“

Direktor: „Kohe, kui aga tarwilik summa matmisekulude katmiseks täis saab. Oodake, silmapilk tuleb rahakorjaja.“

Taat (eide poole): „Kuule, eit, katsume et veel enne wälja saame.“ *Rah. El.*

**

Piramidide peal.

Temakene: „Tõeste tore, otse suurepäraline! Meie kohal on lõunamaa päikene, meie all otsata Sahara kõrb, päikesepaistest walgestatud. Kas ei tunne sina mitte midagi selle juures, armas Oskar?“

Oskar: „Oh, ja — janu!“ *Rah. El.*

**

Aptegis.

Tüdruk: „Palun 10 k. eest prussakarohu.“

Apteker: „Kellele?“

Tüdruk: „Ei tea — wist prouale.“

**

Miks sa nutad, „Nellakene“.

O jerum, jerum! . . .
O quae mutatio rerum! . . .

Miks sa nutad, „Nellakene“,
Mii et filmad sorawad?
Miks sa hulud, hellakene,
Mii et majad mürawad?

Mis su meelt siis täna rõhub?
Kes sind sunnib lõugama?
Mis su hinge, südant lõhub?
Mis sind paneb tõinama?

Walimistel, „Nellakene“,
Nägid waewa koledast,
Uga läbi, hellakene,
Kullusid seal haledast!

Müüd pead kampsud selga wõtma,
Raekojast lahluma,
Jääd walt jumalaga jätma
Oma end'je asumaa!

See on tüff, mis meelt sul rõhub,
Mis sind sunnib lõugama,
Mis su hinge, südant lõhub,
Mis sind paneb tõinama!

Selles' nutad „Nellakene“,
Mii et filmad sorawad!
Sestap hulud, hellakene,
Mii, et majad mürawad!

Ära nuta, „Nellakene“,
Wesi filmist kuiwata!
Eotustega, hellakene,
Katsu ennaft waigista!

Tulewiku peale looda,
Eooda alalõpmata,
Mõnusamaid päiwi oota,
Oota, kuni — kõnged sa!

Raudpea.

II. Meie seltsimajade ühiseluline kasu.

Mehike tuleb „Sootusest“,
Sibete wäsin'd on ootusest.
Puudus ja wiletsus walitseb toas,
Mehel aga alati „kilgike“ peas.

„Sotil“ mehike alati käib,
Sibete puuduses nõrkema uüib.

Annan

terroristidele ja ekspropriatoritele

kõigis keerulistes rööwprotsessides juhatust ja toetan neid igapidi nõu ja jõuga. Palju tänu ja kiituse kirjasid (pangapiletite näol) seniste klientide poolt.

Austusega
rööwlipealik Weinipott.

Üliwiletsaid

tõõlisesõrkusid

halekuulsast ERE wabrikust, peale selle
wankripigi,
tõrwa,
tõkatit,
hülgeraswa,
heringasoolwett

ja weel palju muud sode müüb wõistlemata odawate hindadega

Ühisus
Luik, Haug & Wähk,
firma all „**ÖÖLEHT**“, Kifulinnas.

Puhastan majasid

monopolkast

ja muudest kahjulikkudest alkoholi kihwidest. Peale selle on minul kodu alati tühjasid

wiina- ja õllepuudelid

suurel hulgas ladus.

Jalgel taarudes
Juhan Joomakalts.

Järele küsida monopolipoe ukse ees iga päew kella 8-sast homm. kuni kella 8-ni õhtul.

Kepiwere mõisa tarwitatakse Jüri päewast 1909. a. sõnakuulelikka

tõõlisisi,

kes 24 tundi päewas tööd wõiwad teha ja selle juures sõõki, korteritega muid sellesarnaseid toreduseasju ei pruugi. Pakkujad peawad kaubategemise ajal paruni herra ees kõhuli maas roomama ja tema jalataldasid suudlema, missugune määrus ka pärastisel teenistuse ajal igakord, kui saksaga kõnelemist on, makswaks jääb.

Kepiwere mõisawalitsus.

Kõlupea wald tarwitab Hädaoru külakooli jaoks

kooliõpetajat,

kes käpaimemise-kunstis wilunud ja autoriteetide ees küürutada oskab. Palk kokkuleppimise järele (kurs ripub „liikudest“ ära), ruumikas ja walge korter (umbes kaks ruutsülda suur ja iga seinapalgi wahe aknaid täis). Tuul, külm ja wihmawesi, mis ilma waewata iseeneest tuppä kätte tulewad, priid. Kandidatisid palutakse sel ja sel kuupäewal wolikogu ette kaupa tegema tulla.

(Allkirjad.)

Kadunud on

wäike kutsikas,

nimega „Konstitutsia“. Tundemärgid: paljas kondikogu, karw mitmest kohast maha langenud ja teine tagumine kints wanadest talukrantsidest ära puretud. Leidmise korral palutakse mitte tagasi tuua.

„Meie Matsi“ jaoks ära kopeerinud
W. Proletarlane.

Meie ajaga ja ajata kirjandus.

I.

„Wabadus“, lu „Sääl“ ei „Kaja“
Enam üle „Kodumaa“:
„Meie Elu“ „Koit“ on kaugel —
„Tuustar“ köitnud „Tamaa“!
„Sakala“ poolt meestel pole
„Witsakimp“ weel ununud;
„Postimees“ sai lõjatule
„Sädemeteif“ kõrwetud,
Sinult „Mats“, wa „Nupumees“,
„Elu“ „Äeg“ on lusti fees!

II.

„Kurat“ astub „Pikad sammud“ —
„Meie murult“ lahkuw ta:
„Kuhu päikene ei paista“,
Seal on tema „Singemaa“,
„Meie aja inimene“
Elab „Tuulte pööries“:
Rasked „Ilma mõistatufed“
Keerlewad ta ajudes.
„Uue aja läwel“ witas
„Teadus ja uik“ kiiklewad;
„Kawal Sans“ on lelles kindel,
Et „Uus põrgu“ pärrib nad . . .
„Meie noored“ unistawad,
Et on ligi „Elu wõit“,
Ega „Pimedule wõimus“
Taga selja naerab neid.
— — — — —
Juba wara „Koidu ajal“,
Kui õõ „Wari“ rakkis maad,
„Ema ja laps“ „Kahekefi“
„Talult wälja“ läkitwad.

W. Proletarlane.

Eesti „healekandjate“ wäikesed kodused hädad ja mured.

„Päewaleht“ awaldab kardetawaid „punase palawiku“ tundemärgisid. Ta sonib sagedaste ja näeb päise päewa ajal tontisid, kes tema hinge järele keelt limpsawad; isegi ilma süüta Eesti naisterahwas omandab ta erutatud waimu ees koleda kummistuse kujud. Wäga wõimalik, et kriisis wikatimehe wõiduga lõpeb.

W.

„Postipapa“ on mures, kust niipalju kootisid wõtta, et kõiki oma ihukaitsewäelisi selle kulturalise löögiriistaga ehtida. Jaani oma olewat paraku alalise lahmimise tagajärjel üsna puru — ja mis sellest ikkagi nii mitmele saab?

„Kaja“ toimetaja waewab oma mõtlemiseriista uue „leiduse“ kallal, mis tuttawa worstiloo kaugelt üle lööb. Selle waral loodab ta oma lehele üheainsa päewaga 10,000 lugejat juurde wõita. Oma „leiduse“ peale tahab „teadlane“ patendi wõtta, et Wene ametiwend seda jälle taga selja ära näpata ei saaks.

„Kodumaa“ kardab, et uus wõistleja „Sakala“, kes waheajal Poripildumise ülikoolis ennast täiendamas käis, teda surnuks wõib sõimata, kuna kurtjal endal kahjuks see ülikallis Jumala and wäga puudulik olewat. „Rahwaleht“ muretseb vähem, sest ta loodab kriitikalisel silmapilgul ERE jumala selja taga warju leida.

Ajakirjanduse kuluarides.

Ere Saan: „Kuule, Hans = poeg, see on sinust küll kõlblikselt laduwik, et ja minule, oma wanale sõbrale, wahel taga selja „fulafut“ näitad! Weel hiljuti tegid selle hullu tembu ära, et minule juba peale astusid. Kas see on kellegi sõbramehe tegu? Paranda meelt, poeg, ja tead: minu ülemaaline foot ei uinu ega maga!“

Hans = poeg („Udumaa“ toimetaja): „Palun kõige alandlikumalt andeks, hertsjoglik kõrgus: see kõik on julajepoiste kuramuste süü, teda ühtepuhku walwata ei jõua! Mis minusse puutub, sõber, siis olen mina alati püüdnud kõigest hinge jõust ainult sinu kõlbliki kodanluseateid toetada. Waadatagu minu lehte: kas wõib sealt keegi midagi leida, mis Ere püha ja õndsate tegewa usu wastu käiks? Kas ma ei materda niisama punaseid, nagu sinagi, kas ma ei aja jedasama halli kodanlik = tagurliik politikat ja laula eraomanduse kuldjumalale halleluja, nagu sinugi aumääriline „Postipapa“ seda teeb? See on ometi muist walge peal selge tõendus, et me sinu wastu truudust murdnud ei ole. Tulewikus katsun juba selle eest hoolt kanda, et poisi lurjused enam meie sõpruse peale musta warju ei saa heita.“

Uued „ühisuslased“ Wiljalina: „Dont seda küll teab, mis suguse filji meie oma lehtedele määrama peame? Meie ühisus on nii kirju ja pentfik, et see tahtmatalt Krõlowi walmi „luigest, haugist ja wähi“ meelde tuletab.“

Pärdik Anderson: „Aga, mu herrad, kas teil siis ülepea mingisugust sihti tarwis on? Seiske, nii kui minagi, parteidest kõrge = maal — ja teie äri lähed ilma sihitagi hästi küllalt.“

„Ühisuslased“ (ühest juust): „Tubli, Andres, hurraa, banjai! Sa oled tõeste üks meie

aastafaja suurematest geniuustest, kes wäärt on, et ta nimi kuldsete tähtedega ajaloo weergudele üles märgitud saaks! Suur eestuju on suurepäraline, ja meie tahame targu selle järele käia.“

Wiljalinna „Dhwritehe“ toimetaja: „Kae pöbraeid, kudas need nüüd selle üle kija tõstawad, et mina radikallast järsku Ere sabakandjaks hakkasin! Kas nemad lollid ei tea mitte, et mammon see jumal on, kes imet teeb? Wa Krõwi Jakob — au tema mälestusele — oli kaua aega kõige kurjem sakste õgija, aga pärast kandis neid üsna ifalikult käte peal. Minu eesmärk ei ole midagi vähemat kui minu lugupeetud eelkäijagi oma — miis peaksin ma selle kättepüüdmiisel abinõusid walima? See oleks ju selge lollus, mis ennaft ühe tõise ärimehe juures millegagi wabandada ei laje.“

W. Proletarlane.

Kui murid purelesiwad...

Murid leiwatüki kallal
Purelema läksiwad,
Nii et karwatordid aina
Ümberringi lentsiwad.

Hulus üks: „See leib on minu,
Teie wesistage suud:
Mina üksi olen talu
Kohusetruult teeninud!“

Teine wastu: „Kuule kelmi:
Tahab saaki omale!
Ise laiskleb ööd ja päewad,
Teinud pole midagi.“

Kolmas: „Mul on ainuõigus:
Olen ausam teener siin;
Kui ei heaga kätte anna,
Saagi teilt wäewõimult wiin!“

Jälle otsisiwad õigust
„Kutsud“ üksteist puredes...
„Mats“, kes kõrvalt nalja nägi,
Mõtles mokki muigutes:

„Kelmid olete te puha,
Õigust pole kellelgi:
Pole ainuski teist täitnud
Oma kohust ausaste!“

Igäüks, kes aga teile
Wiskab ette palukse,
Sellele te' sõbraks saate,
Selle kasuks haugute!“

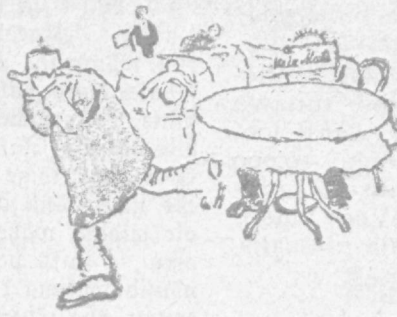
Wiljalinna lehtedele pühendanud

„Meie Mats“.

Jutt mehest, kes „Meie Matsi“ ei tahtnud lugeda.

Ei see mees ei falli nalja,
Ajab „Matsi“ müüja wälja:
Boisikeele — ja söge —
Räätas oma jalge wäge.

Trahterisse wõttis platti,
Sealgi loeti „Meie Matsi“.
Kõrwu kinni hoides ta
Pani tobe putkama.

Wõttes wähe jalutada,
Kurbi mõtteid lahutada,
Aga — jälle lohtus mees:
„Meie Mats“ tal tee peal ees.

Ilma teise ärdehoitis,
Wõttes, et ta „Matsi“ wõitis,
Aga sealgi juhtus ta
Jälle teda nägema.

Wagunisti ei jaan'd rahu,
„Matsi“ loeti — lugu paha,
Meeletujas pidi ta
Silmi katma kättega.

Eiis läts suure tujaga
Afrilasse reistama,
Waatama, mis neegrid teewad —
Keebli „Meie Matsi“ loewad.

Kõrbes üffillafena
Reisis wähe ringi ta.
Luid — ei lõpe nõiatants,
Sealgi jälle „Meie Mats“.

Däts siis põhjamerere —
 Lõpp eht tuleb murele! —
 Raru lääes mees „Matsi“ nägi,
 Hädaga ta „sääred“ tegi.

Hädaga ta hüppas vette,
 Seal eht jaab ford' rahu kätte,
 On ju puhtas mereweess
 Puhkust leidnud mõni mees.

Aga — häda, häda, häda !!
 Ei see mees ei teadnud seda,
 Weteriigis, laente peal
 Nähib loewad „Matsi“ seal.

Mitu aega nõnda jahtis,
 Wiimaks kindla mõtte wõttis:
 Üles puna tahtis mees,
 Aga puu otj's „Mats“ ta ees.

Rõnda ei wõi jääda lugu —
 Kustil ei saa rahu sugu:
 Püstol paukus, tuli surm —
 Mõõdas häda, mõõdas hirm.

Hirmul taewa utje peal
 Seisab mees, sest — waata seeal —
 Püha Peetrus, inglid ka
 Loewad „Matsi“ naeruga.

„Mustade“ nutulaul.

See kallis orjaõpetus,
Mil põhja pani kodanlus,
Et rahvast hoida waole:
See suurest hulgast põlg'takse,
Ju see on wiirise päewa täht.

Ei põrgutulest hoolita,
Ei sarwilisi kardeta,
Waid meelsus tulipunane
Nüüd wõtab wõimust wägise.
Ju see on jne.

Ei taha enam tööline
Siin olla sunnitööline,
Kes „perpetuum mobile“-na
Õöd, päewad liiguks waheta.
Ju see on jne.

Nad nõudwad puhtust, kuulake!!
Ja palka, mis töö kohane.
Kas sõgedamaid soowisi!
Weel mõtelda wõib kunagi?!
Ju see on jne.

Nad seltsid endil' soetawad,
Sealt „waimuwalgust“ otsiwad;
Just nagu kõrtsist, kirikust
Ei leiaks küllalt walgustust.
Ju see on jne.

Liig karskus maal ja linnas ka
Maad wõtab ülbe wõimuga:
Nad kõrtsid kinni suluwad,
Ja — meie kukrud kuiwawad.
Ju see on jne.

Weel külg, kust häda läheneb:
Maal lasterohkus wäheneb,
Eks ole selge tõendus see,
Et kõlblus läinud liiale?
Ju see on jne.

Ka meelesausus rahwa seas
On kohutawalt kaswamas:
Ei leia enam teenrisid,
Kes nuuskuriteks hakkaksid.
Ju see on jne.

Me' kõrgeid autor'teetisi.
Mis pühaks peetud senini,
Ei paljud enam kumarda
Siin ebajumalatena.
Ju see on jne.

Ja koolides — oh jõledust!
Seal antaks' waimuharidust.
Kas selleks waja oligi
Neid rumalal' maarahwale?!
Ju see on jne.

Oh päike, miks weel tahad sa
Neid nurjatumaid walgusta?
Miks mustaks sa ei wihasta
Ja hulu ühes meiega?
Ju see on jne.

Oh wälk ja pikne, purusta
See rahwasugu armuta,
Kes kangekaelne nii kui sikk,
Ja ülearu wooruslik!
Ju see on jne.

W. Proletarlane.

Kõrge amet.

Mu isa oli ori,
Ja tema poeg ma.
Ma ühes tõllas sõidan
Nüüd parunitega.

Mu isa kandis rüüdi,
Ja tema poeg ma.
Nüüd kannan kallist mundrit
Ja mütti „farraga“.

Mu isa töötas põllul
Ja suure waewa sees.
Ja mina, tema poeg,
Nüüd töotan istudes.

Mu isa oli ori,
Ma tema poeg — ja
Mul on nüüd kõrge amet,
Sest — mõisa kutjar ma.

Seesama.

Cätsam töö. Kord arutan ud rakwerelased,
mis olla nende linnaija Andrei kõige tähtsam töö
tema ameti algusest kuni seniajani, ning tulnud kõit
ühel meelel otjusele: „paberitele allafirjutamine“.

Raebtujealune: „Minu kaitšja ei
wõinud ilmuda. Palun asja edasi lükata.“

Rohutunik: „Teid sai kuriteo koha peal
finni wõetud. Mida kaitšjal siin teie kasuks weel
ütelda on?!“

Raebtujeal: „Waadake, just sellepärast,
aulik kohus, palungi ma asja edasi lükata, sest mul
oleks õige huiwitaw kuulda, mis tema räägib.“

Ütles.

„Enam walgeid kui musti!“ ütles wõera linna
mees, kui Rakwere wõerastemajas wõsel küünlatulega
ajet rewideeris.

„Roh, siin wõin küll kõhtu kaswatada,“ ütles
Wiljandi Willem, kui Rakupilli kõstriks tuli.

„Küll on aga külмага kokku kuiwanud!“ ütles
Raku jaamaülema, kui kiwisüsa leiti puudu olewat.

„Roh, mis ma sest nüüd n'a häbenen, peigmehe
emaga olime leriõed,“ ütles wanatüdruk, kui enesele
peigmehe oli nautanud

Waga mees.

Baptisti papa jutustas,
Et põrus talutuba.
Ta ilma otsa kuulutas,
Mis liginewat juba.

Maad mööda käiawat mõirgaja,
Kel koletumad sarwed;
Ta järel jookswat himuga
Siin suured rahwaparwed.

Neid metsaline juhtiawat,
Kel Walekristus nimeks:
See suuri asju tegewat,
Et rahwas paneb imeks.

Köksugu imemasinad
Ja teised hullud wärgid
Sest tigidast kõik olewat
Ja wiimse aja märgid.

Kõik nüüdsed kirjad, raamatud,
Need olla kurja wõrgud:
Neis saada loojat pilgatud,
Ja naerdud taewast, põrgut.

Siis edasi ta pajatas
Weel kohtupäewa hirmust
Ja «ilmalapsi» sajatas,
Kes lahkund Calle armust.

Ta kujutas, kuis wagasid
Rõem ootwat taewa saalis;
Seal kõrwal hirmsaid piltisid
Ta põrgust ette maalis.

See mõjus. Polnud kuulda muud,
Kui hulguw nutukaja. . .
Näis nii, kui oleks tekkinud
Siin järsku — hullumaja.

Sai lõpetanud waga mees
Ja sammus pilguks õue,
Siis eided, taadid ohtes
Käed libistasid põue.

Ja oma higikopikad
Nad usus ohwriks tõiwad;
Ka lesenaiste weeringad
End aralt hulka lõiwad. . .

Et aeg ju oli hiline,
Siis pererahwas palus,
Et waga mees õõmajale
Jääks nende kehwas talus.

Taat wõttis wastu lahkuse,
Weel pika palwe luges;
Siis kambri pehme woodisse
Ta teki alla puges.

* * *

Kui teisel päewal koidikus
Eit une kaisust ärkas,
Siis oli suur ta imestus,
Kui tühja woodit märkas.

Taat oli õösel salaja
Ju talust plehku pannud. . .
Kas ingel nägemalt ta
Siit oli ära kandnud!

Wist mõistatuseks kõigile
See lugu jäänud oleks,
Kui peremehel äkiste
Üks mõte tulnud poleks.

Neil seisis kambris riidekapp,
Ja selles oli peidus
Kõik rahatagawara napp,
Mis kehwal mehel leidus.

Ta awas kapi rutuga
Ja — langes murtult maha:
Lään'd ühes waga mehega
Ka oli tema raha!

W. Proletarlane.

Naljaks.

Jüri, on omale „Bäewalehe“ tellinud (loll mehite!); ta loeb riigivolikogust: „
Buriskewitš wilistab“

„Ja, osta mulle ka jõuluks niijugune Burwits,
mis wilistab,“ palus kuueaastane Kusti, kes isa lugemist kuulas.

Head wastused.

Parun ja talupoeg juhtusiwad teel
wastakuti ja sügawa lume pärast ei
tahtnud kumbki palju kõrwa tõmmata.
Talumees andis poole teed, paruni kut-
sar ei sugugi. Mõödapeasemine oli
wõimata.

„Kelle mees sina oled?“ küsis parun.

„Oma Mari mees!“ wastas talupoeg.

„Ma küsin: kelle all sina elad?“ põ-
rutas parun.

„Oma mütsi all!“ wastas talupoeg.

„Pea suu, lontrus! Kelle järele sa
lähed?“ kärkis parun kurjalt.

„Oma nina järele!“ wastas talupoeg
rahulikult.

„Lase sõita!“ ütles parun kutsarile:

„Lollil on ikka head wastused.“

Rahwa suust.

Kiidulaul mammonale.

Pecunia saksad amicos petunt.

Mammon, sa käid üle kõigi
 Üle kõigi asjade,
 Kõige rohkem sinu pärast
 Ilmas waewa nähtakse.
 Sinu pärast pandaks' toime
 Kuritöösid lugemata,
 Tapmisi ja riisumisi
 Muid'gi ilma arwamata.
 Sinu pärast sõja ajal
 Riigid ära annetakse,
 Ühe riigi saladused
 Teise kätte kannetakse.
 Sinu pärast „mustad“ mehed
 Meile „maha“ hüüawad,
 Terwe ilma edukäiku
 Takistada püüawad.
 Sinu pärast mantlimehed
 Laiu lõugu lõksutawad,
 Kirikussa käratsewad,
 Tõrelewad, haugutawad.
 Sinu pärast sakste leeri
 Lähwad mitmed Eesti mehed,
 Ja siis alandlikult sabä
 Sakste ees nad liputawad.
 Wististe ka sinu pärast
 Linnawalimiste ajal
 Herrad Topmann, Rahamägi
 Saksa mehi toetasiwad.

Raudpea.

Ilus ilm.

Ma sain oma onutütrelt, kes hilja aja eest mehele läks, kutse nende juurde külasse tulla. Noh, muidugi wõtsin ma lahke kutse wastu ja läksin. Nad elasiwad maal, ilusas kohas, jõe kaldal, wanas aga puhtas majakeses; põhja pool seisis suur kase- ja pähklapuu-mets, lõunas aga õunaaed. Minule meeldis wäga see kohake ja nimelt kuuwalged õöd, lootsikuga sõit jõel, külapiigade ja ööpiku laulud, ja päikesetõus. . . Tuba oli mul ka katuse all, täitsa iseseiswa sissekäguga, sellepärast oligi wõimalust öösel luusida ja päewal magada, sest et ma kedagi ei eksitanud.

Ühel hommikul magasin ma kaua; onutütar Liisi kloppis juba kolmat korda ukse pihta, aga üles tõusta ei saanud, uni oli taewalik. Neljanda kloppimise korral küsisin ma aga temalt:

„Liisi, missugune on täna ilm?“

„Suurepäraline!“ oli wastus ja ta kadus. Ma tõusin üles, panin riidesse ja lipasin alla, aga mu Jumal, wäljas tuli wihma kui pangega. Ma sain wähe kurjaks ja tõrmasin tuppa.

„Ja sina nimetad niisugust ilma ilusaks?“

„Muidugi mõista!“ wastas Liisi, „waata ligemalt neid pilwesid ja nende käiku, siis wõid näha, et wihmasadu pikaldane saab olema ja kõige wähem nädal . . .“ ja selle juures õhkas ta nii rõemsalt ja armsalt.

Kas ei ole ta ehk mitte hull? — mõtlesin iseeneses.

Peagi sain ma asjast aru, miks pidi see, wihmane ilm ilus ja suurepäraline olema.

„Oh, oo, tere hommikust wõi lõunast, Peeter! kudas ka elate?“

„Suurepäraliselt,“ wastasin ma nii rõemsalt ja armsalt kui Liisigi, „hea ilmaga käin ma kalu püüdmas, jahil ja põllul, wihmase ilmaga istun aga kodus, kallistan Liisikest ja räägin temale oma armastusest . . .“

Sellepärast siis Liisigi räägis, et ilm ilus olla, nendel ju on mesinädalad.

Ütles,

„Mis ta kuradiga teha, kui mängida ei oska,“ ütles Soosauna Jüri ja lõi simpli lõhki.

„Issand olgu meile armuline,“ ütlesiwad saksad, kui oma kaotusest kuulda saiwad.

„Oodake, kuradid, ei ma teile seda jäta,“ kirus v. Bitter, kui eestlaste wõidust kuulis.

„Mis minusugune nüüd saksale ikka teeb,“ ütles Mätta Mart, kui teised temale nõu andsiwad mõisnikku kohtusse kaewata.

„Ta palub moo patuse hinge eest koa,“ ütles Mäealuse Mari ja kinkis oma wiimase wõinaela palwewennale.

Raudpea.

Nagu,

Puikleb, nagu Rahamägi „Walwaja“ koosolekul.

Sõimab, nagu Wiljandi „Sakala“.

Ilmaaegne, nagu „Rahwa Päewaleht“.

Keeruline, nagu Asewi ja Lopuhini asi.

Läks wett wedama, nagu sakste wõidulootus.

Raudpea

Peale waalimesi.

Kas kuuled kaebel kajama
suurt walukisa üle maa?
oh tuhat eesli!

kas näed, kuis saksad keerlewad
ja tuhas, põrmus pöörlewad?

Hulluarst naise „kooditamas“.

Kudas see juhtus wõi kudas see tuli,
Cont teab, mis seal põhjuseks oli:
Hulluarst äkitselt wihaseks sai,
„Öölehes“ naistele noomitust tõi.

Wahest ei andnud ehk kaieke musu,
Wõi ehk häwitas doktori usu
Kaasakese halp ja kerge meel,
Ekstisamm lihaliiku armastuse teel . . .

Kalkuni kombel doktori süda
Paisus: ta kuulutas naistele sõda,
Kõneles sapiselt Gewa soost,
Pajatas kärpsepaberi loost.

Naie suust temale sattunud kõhtu
Mürgine wili, — ja suurt hädaohtu
Kartwat ta noorte neidude poolt,
Need kandwat Balti meele eest hooft.

Baltlased käiwat neidudel „ehal“,
Seepärast olewat õitsewal kehjal
Haigus ju külles: naiselik waim
Olla aina baltismuse taim.

Neidud meil olla suguliselt haiged.
Ainult mehed astuda õiget
Rahwuslist rada: nad tagasi tooks
Baltiaist naised — ja uueks nad looks.

Uga ju mürgitan'd ära nad olla
Neidude hinge. Ja rammusa mulla
Olla nad läikiwaks liiwaks tein'd,
Kaduma olla me' õrnakesed läin'd.

Kuule hulluarst! Leiad ehk mahti —
Waata, kas tõeste siis polegi lahti
Mõnigi pruwi su „haritud“ peas,
Wõi wiibid isegi hullude reas.

Mis fina möllad ja süüdistad naisti!
Waataksid ümber — küll leiaksin teisi,
Kellel baltismuse asjas on süüd,
Kellel on kodanlus kirgliksem püüd!

Asjata, asjata maalid sa kolli
Rahwale ette! — Nii mängid ju lolli!
Ära sa hoopse, sest tarkade ees
Oled sa ikkagi „wäikene mees“!

Mari Mõru.

Ilmade ettekuulutus

Satiromeetri järele.

Jaanuar.

Pakane teeb paha nalja
Kilulinna sakstele,
Kes siin oma soojad pesad
Peawad andma teistele.

Weebruar.

Riigiduumas sõimusadu
Mustad mehed jätkawad.
Eduerakonna udu
Matab paksult Eestimaad.

Märts.

Paastukuu saab, nii kui ikka,
Märjarikas olema:
„Paastujate“ pisaratest
Ujub terve Wenemaa.

Aprill.

Palawus on haruldane
Selle kuu keskpäewades:
Moonamehed palja peaga
Põlwitawad herra ees.

Mai.

Ilm on roosa, Linnasaksad
Sõitwad „rohelisesse“:
Seal ja teal wõib näha juba
Punetawaid „nuppusi“.

Juuni.

Põudne. Koit ja ehapiiga
Kaelustawad terwed ööd.
Mõisateomes rubib teha
Kaheksateist tundi tööd.

Juuli.

Lund ja rahet . . . ehk siis wahest
Parasidid*) hirmuwad,
Kes töörahwa kõhnast kehast
Wiimse were imewad.

August.

Ilm on sumbus. Ere talus
Pole püsi päewal, ööl:
Koodid kolisewad taktis
Eesti- Eesti rehetööl.

September.

Sügiseööl palju poegi:
Mõni nendest endale
Wõtab mälestuseks kaasa
Külamehe hobuse.

Oktober.

Sajab. Linnaalewites
Mõnda imet näha saad:
Elanikud paatidega
Uulitsatel sõidawad.

Nowember.

Linnaisad rõemustawad:
Külmataat wiib jällegi
Raske poriküsimuse
Õnnelikult lõpule.

Detsember.

Toomas tuiskab. Jõuluwana
Ilmub, kaasas õllewaat:
Külamehed, kes wa' märga
„Waewa peale“ rüü pawad.

W. Proletarlane.

Kooresööja põrnikas.

(Muinasjutt.)

Mitu aastat järgimööda saatis koorepõrnikas oma elu kuuse koore all — suure waewa ja hoolega omale toitu otsides ning koort närides — mööda. Otsata pimeduses puuris ta teesid kord paremale, kord pahemale poole, leidis ka midagi, ning nii elatas oma päwasid hommikust õhtuni ja õhtust hommikuni. Ühtlasi tundis ta ka hirmu siis, kui kuulis, kudas maru kuuske wangutas, kudas puu murdus ja koor pragises. Ja see hirm ei olnud tal ilma ajjata.

Esimese walju sügisetormi all murduski kuusk, ja koor ühes temaga langesiwad õrnalt pehme sambla peale. Siin esimest korda oli temal wõimalust oma tööd näha ja rõemu tunda nende huwitawate käikude üle koorukese all.

Põrnika süda tundis rõemu oma targast tööst, ning suure rutuga ronis ta metsakuninga juurde.

„Armuline ja suuremeelne tark metsa ja loomade kuningas, tulge ja waadake mu rasket, mitmeaastast tööd ja usinust!“

Kaua seisis kuningas kuusekoorukese juures mõttes, siis nikutas pead ja lausus:

„Jmelik töö, suurepäraline töö! Kui palju on selles töös waewa, muret ja hoolsust olnud, ja ka ühtlasi — kui palju mõtet! — Olgu! — selle töö eest kroonin ja nimetan ma teid professoriks. . .“

*) Säased, parmud ja muud werejatulised pahaelukad.

Esimene Eesti pilke- ja naljaleht

„Meie Mats“,

on nüüd jälle waba ja ilmub kaks korda kuus. „Meie Matsi“ toetawad pea kõik meie paremad ja nooremad kunsti- ning kirjamehed.

Tellimine 1909 aasta peale kestab edasi.

Tellimise hind on 2 rbl. aastas, pooles aastas 1 rbl.

==== **Üksik nummer maksab 10 kop.** ====

ja on kõikidest parematest raamatukauplustest saadawal.

Toimetus ja talitus on **W. Rubini raamatukaupluses, Püha-Waimu kiriku juures, Tallinnas.**

Wene keeli tellimiste adr.: „Meie Mats“, гop. Ревель.

Kuulutuste nonpareillerida 10 kop.

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja **J. Jaason.**

Wanutamise ja sbeerimine

on ainult

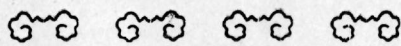
Tallinnas, Maatri u. nr. 23,

G. Birk'i

auru-wärwimise- ja keemial. puh. wabrikus.

1904—1908 — 6 kuldauraha ja

„Grand-Prix“.

Tulge kõik

minu juurde, kes häid ja odawaid

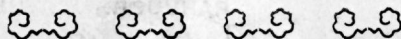
päewapiltisid

soowib.

Päewapiltnik

A. Furich.

Pika uul. nr. 49.

Kõik lähewad

päewapiltniku

A. Winnali

juurde Niguliste uul. nr. 14,
sest seal on töö hea ja

— hinnad odawad. —

J. Kohlap'i mööbli- kauplusest,

Narwa maant. nr. 30, Tallinnas, on kõikisugu mööblid saadawal. Sealsamas wõetakse ka kõikisugu mööblite, madratsite jne. peale tellimisi wastu. Oma tehtud tööde headuse eest täielik wastutus.

Aupaklult

J. Kohlap.

„Teaduse“ kirjastusel

on järgmised raamatud ilmunud:

- Damašcke, H. «Kogukondlike omawalituste ülesanded». Eestistanud cand. jur. K. Päts. 352+XI lhk. luur; hind lihtkõites 1 rbl.
- Kowalewsky, professor P. J. Piibel ja kõlblus, piibel ja teadus. Wenekeelse 11. trüki järele. 80 lehek., hind 30 kop. Minewal aastal kohtupalati poolt aresti alt wabaks mõistetud ja lühikele aja jookiul 11 trükis ilmunud.
- Kurat, tema sündimine, elu ja surm. 96 lehek. 30 kop.
- Bühner, professor Dr. Ludw. Wõitlus elu eest. Iluial kirjutuspaberil. Hind 30 kop.
- Colstoi, leo. Minu patutunnistus. Hind 25 kop.
- Carneri. Meie aja inimene. Hind 40 kop.
- Bans Sädawares. Naljamäng 3 waatuses. Tõlkinud Th. Altermann. Hind 50 kop.
- Kohtupidamine eilmele riigivolikogu laadikute üle Wiiburi üleskutse asjus. Hind 30 k.
- Daiber, Dr. Kas teadus wõi uk? Hind 20 kop.
- Daiber, Dr. Felix. Prostituffion (Porduelu), tema arenemine ja praegune seisukord kõige maailma rahwaste juures. 180 lehek. Hind 60 kop.
- Strecker, Dr. R. Jumal ja kirik. Hind 20 kop.
- Amerika Ühisriigid. Hind 20 kop.
- Jeesu kumardajad. Hind 15 kop.
- Riigikorra edenemine Lääne-Europas. Hind. 15 kop.
- Mait Meianurk. Uues korteris. Naljamäng 1 waatuses. Hind 25 kop.
- Mändmets, J. Ema. Kurbmäng 4 waatuses. Hind 50 kop.
- Waimutöö terwishoid. Õpetus, kudas waimujõuduist karastada ja luurendada, kudas iieärants head mälestust laada.
- Reinthal, J. Keiser Paul I. Hind 25 kop. II trükk. 1908. a.
- Henry George. «Sina ei pea mitte warastama». Hind 10 kop.
- Key, Ellen. Ema ja laps. Hind 20 kop.

Saada igalt paremalt raamatukauplusest. Pealadu r. Ревель, Kirjastuseühitus «Teadus». Kes raamatute hinna rahas wõi postmarkides laadab, sellele laadame tellitud raamatud kohe kätte. Posti-järelmakiga makstab 17 kop. kallim.

Wäljaandja: A. WEISERIK.

